

بنام خدا

« فرم طرح درس »

دانشکده: منابع طبیعی و محیط زیست

رشته: مهندسی طراحی محیط زیست

گرایش: -

مقطع: کارشناسی ارشد

نام درس: تحلیل و ارزیابی مناظر

تعداد واحد نظری: ۲

تعداد واحد عملی: ۰

عنوان درس پیشنهادی: -

نام مدرس: دکتر نسیم صحرائی نژاد

تمام وقت □ نیمه وقت □ مدعو □

محل برگزاری: کلاس □ آزمایشگاه □

هدف کلی درس:

منظر شامل مجموعه ای بهم پیوسته از انسان و سیستم های زنده و غیر زنده بوده که به طرق مختلف بر یکدیگر تاثیرگذار خواهند بود. از سوی دیگر طراحی منظر- و هر گونه مداخله و یا تغییر در آن- در شرایط و ویژگی های این مجموعه بهم پیوسته، اختلال ایجاد خواهد کرد. بنابراین هدف از مطالعات ارزیابی و تحلیل برای طراحان منظر، تبیین و بررسی شرایط موجود و سپس ارائه روش های مناسب طراحی و نحوه برخورد با منظر بوده تا از آن طریق بتواند اثرات نامطلوب فعالیت ها بر این مجموعه را به حداقل رسانده و در نهایت موجب تامین مطلوب تر نیازهای انسانی و ارتقاء کیفیت محیط شده و وجوه مثبت منظر را تقویت کنند. بنابراین مهمترین هدف ارزیابی عدم تکرار اشتباهات و همچنین کاهش اثرات منفی ناشی از فعالیت های انسانی بر مناظر مختلف بوده و به دلیل گستردگی و پیچیدگی "اثرات نامطلوب" دانش هائی که با تصمیمات انسانی سر و کار دارند بیشتر نیازمند ارزیابی هستند.

رئوس مطالب	
تعریف منظر و ساختار آن- شناخت ماهیت منظر شناخت فرآیند ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست (EIA)، سابقه مطالعات ارزیابی منظر- اهداف و دلایل انجام مطالعات ارزیابی منظر	هفته اول تا سوم
آشنائی با انواع مناظر (مناظر طبیعی، مناظر فرهنگی، مناظر روستائی، مناظر تاریخی و مناظر شهری) تعریف کیفیت منظر شامل فاکتورهای محیطی، اکولوژیکی، اجتماعی، فرهنگی و فیزیولوژیکی	هفته چهارم و پنجم
بررسی مولفه های کیفیت منظر تعاریف بصری یا عینی: تعریف بصری، کیفیت بصری، قضاوت تعاریف ذهنی: ارزش منظر، ارزیابی منظر، ترجیحات عینیت در مقابل ذهنیت	هفته ششم
بررسی روش ها و مدل های ارزیابی و تحلیل منظر روش توصیفی: مدل زیبایی شناختی، مدل اکولوژیکی روش ترجیحات عمومی: مدل روانشناختی، مدل پدیده شناسی روش کل نگر کیفی: مدل روانشناختی- فیزیکی، مدل مولفه های جایگزین	هفته هفتم و هشتم
ارائه پروژه در ارتباط با مطالعه و بررسی مدل های ارزیابی و تحلیل منظر برای نمونه های موردی- امتحان میان ترم	هفته نهم
تاثیر فاکتورهای اکولوژیک بر ارزیابی منظر (نظریه گشتالت، سیستم اطلاعات جغرافیائی یا GIS)	هفته دهم و یازدهم
قابلیت ارزیابی منظر بر اساس رویکردهای مختلف (رویکرد سرزندگی، هماهنگی، و وحدانیت- رویکرد تنوع، زیبایی و جذابیت - شاخص های منتج از نقشه، کیفیت بصری، کمیت و کیفیت)	هفته دوازدهم و سیزدهم
برنامه ریزی منظر (ویژگی ها و مقیاس برنامه ریزی) شامل تحلیل یکپارچه وضعیت کنونی بستر مطالعاتی، تحلیل و ارزیابی ابعاد در مقیاس منظر، تحلیل و ارزیابی وضعیت بستر، آشفته گیهای عملکردی و اختلالات بصری، تشریح نیازهای بستر و تدوین اهداف حفاظتی و توسعه ای کوتاه و بلند مدت	هفته چهاردهم و پانزدهم
مروری بر مطالب ارائه شده - پرسش و پاسخ- تحویل پروژه ها و فعالیت های کلاسی	هفته شانزدهم

توجه: در صورت تغییر مباحث و نحوه تدریس درس در هر نیمسال لازم است فرم مربوطه مجدداً توسط استاد محترم تکمیل و جهت به روز رسانی در اختیار آموزش دانشکده و سایت واحد قرار گیرد.

در انتهای این دوره دانشجویان توانائیهای ذیل را کسب خواهند نمود:

- شناسائی و تعیین شرایط بیوفیزیکی و اجتماعی- فرهنگی عناصر موجود در یک سایت و محیط اطراف آن
- درک و توانائی ارائه (شفاهی و یا گرافیکی) عوامل تاثیرگذار بر رویکردهای طراحی برای یک سایت
- ارزیابی و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از یک سایت جهت بررسی و تبیین میزان تاثیرگذاری گزینه‌های پیشنهادی در طراحی بر اساس یک روش منسجم
- آشنائی با نحوه ترکیب اطلاعات و چگونگی جمع بندی نتایج تحلیل‌ها در قالب ارائه یک طرح مفهومی برای سایت

نحوه ارزشیابی فعالیت دانشجویان در طی دوره:

- برگزاری امتحان میان ترم و پایان ترم، پرسش و پاسخ کلاسی، انجام پروژه‌های کلاسی

منبع مطالعاتی:

- طبیبیان، منوچهر. ۱۳۸۵، دستورالعمل‌های ارزیابی منظر و آثار بصری، انتشارات دانشگاه تهران. تهران.
- ایرانی بهبهانی، هما. ۱۳۹۰، نقدی بر انواع روشهای ارزیابی بصری منظر. دومین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت محیط‌زیست. تهران.
- علیمردانی، مسعود، رزاقی اصل، سینا، واعظی، مهدی. ۱۳۹۱، بررسی روشهای (روانشناسانه) ارزیابی و تحلیل کیفیت و زیبایی شناسی محیط و منظر شهری. اولین همایش منطقه‌ای معماری و شهرسازی. لرستان.
- دانشپور، عبدالهادی، پریور، پانته آ. ۱۳۹۲، ارتقای کیفیت عملکرد اکولوژیکی و زیبایی شناختی منظر رودخانه‌های شهری با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی (رود دره کن، شهر تهران). پژوهش‌های محیط‌زیست، ۸، ۱۰۵-۱۱۶.
- پیامنی، کیانفر، ویسکریمی، ایرج، شاه کرمی، عزیزالله، سپهوند، علیرضا. ۱۳۹۰، نقش ارزیابی بصری منظر در ارزیابی اثرات پروژه‌های توسعه‌ای بر منابع طبیعی، فصلنامه علمی پژوهشی اکوسیستم‌های طبیعی ایران، شماره ۲، ۷۵-۸۸.
- بمانیان، محمدرضا، احمدی، فریال. ۱۳۹۱، طراحی و اکولوژی منظر- مقدمه‌ای بر اصول و روش‌ها. سازمان زیباسازی شهر تهران.
- Arthur, L.M. (1977) Predicting scenic beauty of forest environments: some empirical tests. *Forest Science*, 23, 151-160.
- Cooper, A and Murray, R. (1992) A structured method of landscape assessment and countryside management. *Applied Geography*, 12, 319-338.
- Jacques, D.L. (1980) Landscape Appraisal: The Case for a Subjective Theory. *Journal of Environmental Management*, 10, 107-113.
- Mersmann, Olaf, Bischl, Bernd, Trautmann, Heike. (2011) Exploratory Landscape Analysis. GECCO.
- Bradley, Tom, Hammond, Herb. (2008) Landscape Analysis and Planning- A Component of Wholistic Forest Use. Silva Ecosystem Consultants Ltd.